

Saygıdeğer Profesör Bey,

Teşekkürlerimi ifade etmeye kelimelerin yetersiz kaldığı onca güzel şey yazmış olduğunuz mektubunuzu aldım.

Türk Tarih Kurumu'nun böyle bir kararı almasına nasıl muvaffak oldunuz? Bu bizim için çok büyük bir şey. Bu gerçekten harika çünkü şimdi artık rahatça çalışabilecek ve daha pek çok ortak çalışma da yapabileceğiz. Ben gerçekten çok büyük bir heyecan içindeyim ama bay Makkai de öyle. Bu (haberi) Profesör Ligeti'ye de bildirdim, buna o da çok sevindi. Bu haberi Akademi'de resmi olarak yayınlatabilmesi için Türk Tarih Kurumu Başkan Yardımcısı'nın kendisine da yazmasını sağlamanızı sizden rica ediyor. Elbette Bay Makkai Sizin, sonuçları Macar bilimi lehine olacak bu desteğinizi ve Türk Tarih Kurumu'nun kararını Akademi'nin Tarih Bilimleri Enstitüsü'nde yayınladı. Ama Profesör Ligeti'nin bunları Macar Bilimleri Akademisi'nde de yayınlaması gerçekten çok daha faydalı olacaktır.

Mikrofilmlerin kopyaları hazırlandı, her iki defter de çok ilginç, onları adeta Nobel ödülü almış bir roman gibi zevkle inceliyor ve okuyorum. Bu defterler mesela Nagykörös, Kecskemét ve Cegléd şehirlerinin nüfusu hakkında bilgiler ihtiva etmekte, bu açıdan bu bizim için son derece mühimdir, çünkü şimdiye kadar bu şehirler hakkında Türkçe bilgilere sahip değildik. Bu şehirler Osmanlı hâkimiyeti altındayken özellikle de XVII. yüzyılda çok gelişmişti. Mesela Makkai Bey, bu konuyla ilişkili olarak bir çalışmasında şunları yazmıştı: VII. yüzyılın fetih dönemi tarım şehirlerinin altın çağı olduğu tarih yazımımız açısından kabul görmüş bir görüştür. Bu özellikle Nagykörös ve Cegléd için bu şekilde görünüyor. XVI. yüzyılda bu şehirlere dair elimizde hemen hemen hiç veri yok ama XVII. yüzyıldan bazı bilgiler bulunmakta ve bunlara dayanarak 1630'dan 1689 yıllarına kadar bu şehirlerin nüfusunun iki kat arttığını tespit etmek mümkün olabiliyor. Nitekim bu şehirler 1562'den itibaren daha doğrusu 1565'ten başlayarak padişahın has mülkleri (mîri arazi) olmuşlar ve vergilerini kesimde (hasat sonunda) kendileri ödemişlerdir.

Şimdi Türk Tarih Kurumu kararına dayanak Budin ve Hatvan defterlerinin mikrofilmini masrafı tarafımızdan ödenmek şartıyla yaptırmamız mümkün olamaz mı?

Göndermiş olduğunuz kitaplar için de tekrar tekrar teşekkür ederim. Öyle görünüyor ki, bütün yaşamım boyunca size borçlu kalacağım. Köprülü'nün kitabının yanı sıra Uzunçarşılı ve Karal'ın yeniden basılmış olan kitaplarına çok sevindim. Her ikisi de benim için çok büyük bir sürpriz oldu ve onları gerçekten zevkle okuyorum.

Bu arada Allah'tan ayağım da iyileşti de Profesör Yetkin, Bediz ve Unat beylerle pek çok defalar bir araya gelebildim. Onlarla Tarih Bilimleri Enstitüsü'ne de gittik, Türk Tarih Kurumu'nun kararı için Başkan Yardımcısı Unat Bey'e teşekkürlerimizi sunduk. Bu konuda bir miktar onun da yardımı olduğunu düşünsek de bu konuda açıkça size müteşekkirdi olduğumuzu biliyoruz ama yine de saygımızı elden bırakmak istemedik. Profesör Bediz Bey

çok iyi birisi, onu gerçekten çok sevdim. Kendisiyle gümrük defterleri hakkında çok sohbet ettik. Ne yazık ki, çok kısa bir süre için burada idiler. Size ilginç bir haber vereyim: Ankara'da okutmanlık yapmak isteyen, benimle ilgili mektup yazan Türkolog, Türk profesörlerin geldiğini haber alınca şehir dışına çıktı ve onlar gidene kadar da dönmedi. Başkan'ın olmaması nedeniyle Akademi'de misafirleri Profesör Ligeti karşıladı. Ama kültürel değişim konusuyla ilgili olarak ekteki gazete haberinin yazdığından daha fazlasını bilmiyorum. Acaba buna karşılık olarak Macar bilim adamlarını birkaç günlüğüne Türkiye'ye davet ederler mi? Dekanımız Istvan Talasi'yi ve Tarih Bilimleri Enstitüsü'nün başta gelen çalışanlarından Bay Lászlo Makkai'yi iyi bilirsiniz. Noel'de ve ilkbaharda da daha uzun süreliğine gelebilerseniz çok sevinirim. Biz ne yazık ki, Noel'de Viyana'ya gidemiyoruz. Tabii ki, vize almanız gerekiyor, bu iki seyahatin nasıl ne şekilde olabileceği konusuna daha sonra bakacağım. Noel'de ve yılbaşında bir kez daha burada olmanızı arzu ediyorum.

Profesör Bey, şimdi anlıyorum ki Siz olmadan büyük hiç bir işi yapmak mümkün değil, bunun için Fundamenta (Asıl) toplantıya sunum yapmak gerekti. Fundamenta tarih kitabına ben de bir makale yazmayı çok istiyordum. Lütfen bunu yapmamı sağlayınız. Size daha önce bahsetmiştim, Profesör Scheel göndermiş olduğum makalelerim hakkında çok samimi şeyler yazmıştı ama ne yazık ki iyi niyetini sulistimal ettiğimi sanıyorum. Zira o mektubunda şayet Türk Enstitüsü'nde herhangi bir kitaba ihtiyaç duyulursa bunları memnuniyetle göndereceğini yazmıştı. Bu konuyu Profesör Németh'e bildirdim. Kendisi Profesör Scheel'e bu kitapların masrafını Alman Bilimler Akademisi'nin mi yoksa kendisinin mi ödeyeceğini sormamı istedi. Çünkü bizim, kütüphanemizi onun maddi yardımlarıyla zenginleştirmek istemediğimizi söyledi. O sanırım bu cevaba çok sinirlendi çünkü cevaben bir şey yazmadı ve doğal olarak bu cevap neticesinde hiçbir şey göndermedi.

Paris'te kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Sevgili aileniz nasıllar? Onlara da mutluluklar ve güzel günler diliyorum. Budapeşte'ye ne zaman geleceksiniz? Noel'de buraya gelişinizle ilgili olarak söylemeye gerek bile duymadım, şayet iki resmi davetiye bulamazsanız Noel'de de başka zaman da Sizi daima misafirim olarak bekliyorum. Yeni basılan kitaba en kısa sürede bir son söz yazmam gerektiği için mektup yazma konusunda biraz geciktim. Bu nedenle affınızı dilerim. Kıymetli eşiniz ve küçük hanıma hürmetlerimi sunarım, Mehmet'e de samimi selamlarımı gönderiyorum. Sizi de kalbi şükranlarımla ve derin saygılarımla selamlıyorum.

Sadık bendeniz,

Gyula Káldy-Nagy